



## Symbiose en meetellen onderwijstijd

Leerlingen staan ingeschreven bij een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs en volgen daar ook het onderwijs. Soms is het voor de leerling passender om een aantal lessen op een andere school te volgen. Ook kan het voorkomen dat op een school voor voortgezet speciaal onderwijs bepaalde (praktijk-) lessen niet gegeven worden. De leerlingen moeten deze lessen dan op een andere school voor voortgezet onderwijs volgen. Dit is wettelijk mogelijk op grond van de zogeheten symbioseregeling.

### Speciaal onderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs

Een leerling in het speciaal onderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs kan een deel van het onderwijsprogramma volgen bij een andere school, een basisschool, een speciale school voor basisonderwijs, een school voor voortgezet onderwijs of een instelling voor educatie en beroepsonderwijs. Dit is geregeld in artikel 24 van de Wec.

### Primair en voortgezet onderwijs

Voor leerlingen uit het primair en voortgezet onderwijs geldt dat indien een leerling gedurende een deel van het onderwijsprogramma onderwijs ontvangt op een school voor speciaal onderwijs dan wel voortgezet speciaal onderwijs, op een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs, dan wel op een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs als bedoeld in de Wet op de expertisecentra, telt de tijd gedurende welke de leerling dit onderwijs ontvangt mee voor het aantal uren onderwijs dat de leerling ten minste moet ontvangen. Deze mogelijkheden zijn geregeld in artikel 15 Wpo, artikel 6h Wvo en artikel 24 Wec.

De schoolbesturen van beide scholen moeten dan afspraken maken over de termijn, het programma, de aanwezigheid van leraren onderwijzend personeel en andere begeleiding van de leerling en wanneer de leerling het volledige onderwijsprogramma volgt ook over de financiering en deze vastleggen in een schriftelijke overeenkomst, de symbiose-overeenkomst<sup>2</sup>. [Lees verder voor meer informatie over symbiose richtlijn en wettelijk kader.](#)

### Belang van de leerling

De inspectie gaat ervan uit dat een leerling in het kader van de symbioseregeling per schoolweek ten hoogste 60% van het lesprogramma volgt op de andere school. Wanneer dat meer dan 60% van de onderwijstijd is, gaat de inspectie ervan uit dat inschrijving op die andere school nodig is. Let wel: dit is geen wettelijk bepaalde grens, maar een op basis van de bedoeling van de wet beredeneerde grens. Dat houdt in dat in alle (individuele) gevallen het belang van de leerling moet worden afgewogen tegen het hanteren van deze norm.

Aanvullend bestaat in het voortgezet onderwijs nog twee mogelijkheden om maatwerk te kunnen bieden aan leerlingen die dit nodig hebben:

1. Scholen in het voortgezet onderwijs (en waar nodig BVE-instellingen) kunnen in bepaalde gevallen het onderwijs voor maximaal 50% van het aantal klokuren per schooljaar uitbesteden aan een andere school of instelling. Er is dus niet sprake van een grens per schooljaar, maar van een grens over de gehele cursusduur. Het doel hiervan is om onder andere leerlingen met bijzondere kenmerken beter in staat te stellen een diploma te behalen. Ook voor deze optie voor maatwerk wordt net als bij symbiose een samenwerkingsovereenkomst opgesteld.
2. In het voortgezet onderwijs wordt daarnaast uitgegaan van een urennorm per opleiding. Dat betekent dat leerlingen een programma moeten kunnen volgen dat voldoet aan die urennorm (3700 uur vmbo, 4700 uur havo, 5700 uur vwo), maar dat daar voor alle leerlingen van afgeweken kan worden als dat in het belang van de leerling is.<sup>3</sup>

<sup>2</sup>Op grond van de artikelen 12 Onderwijskundigbesluit WEC, en 34.11 Besluit bekostiging WPO.

<sup>3</sup>WVO artikel 6g

Deze informatie is getoetst door het ministerie van OCW en de Inspectie van het Onderwijs.  
Oktober 2020